

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Satori és Lutter Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Komáromi és Körmenyi Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen üzletrész ellenértékének megfizetése iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2008. június 11. napján kelt 10.G.40.021/2008/3. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.300.000,- (Egymillió-háromszázezer) Ft-ot, ennek 2002. szeptember 13. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, és 117.000,- (Egyszáztizenhétezer) Ft első- és másodfokú költséget;
kötelezi továbbá az alperest, hogy fizessen meg az államnak, az adóhatóság felhívására 156.000,- (Egyszázötvenhétezer) Ft - a felperes illetékfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt - első- és másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesi társaságot az alperes és az I. Bt. alapították a 2001. február 19-én kelt létesítő okirattal. A felperest a cégbíróság 2001. március 20-án jegyezte be a cégjegyzékbe 10.000.000,- Ft törzstőkével. Az alapításkor mindkét tag a törzsbetete 50 %-át fizette be azzal, hogy a törzsbetétük fennmaradó részét a cég bejegyzésétől számított egy éven belül kötelesek teljesíteni. Az alperes e kötelezettségének határidőben eleget tett, ugyanakkor az I. Bt. a ráeső 1.300.000,- Ft megfizetését felszólítás ellenére sem teljesítette.

A felperes a 2002. július 2. napján tartott taggyűlésen megállapította, hogy a bt. tagsági jogviszonya az 1997. évi CXIV. törvény (1997. évi Gt.) 13. §-a alapján 2002. július 1-jén megszűnt. Ezt követően az 1997. évi Gt. szabályai szerint a felperes a 2.600.000,- Ft névértékű üzletrészt magához vonta, majd árverésre bocsátotta. A 2002. szeptember 2-án és szeptember 3-án megtartott árverések eredménytelenül zárultak.

A felperes a 2002. szeptember 12-i taggyűlésen hozott 1/2002. (XI.12.) számú határozatával az I. Bt. volt tag 2.600.000,- Ft névértékű üzletrésztét térítésmentesen átadta az alperesnek. A változást a cégbíróság bejegyezte a cégjegyzékbe.

Az alperes a hátralékos 1.300.000,- Ft törzsbetétet nem fizette be a társaság részére. A felperesi társaság 2005. február 22-től felszámolás alatt áll.

A felperes a Pest Megyei Bírósághoz 2008. március 12. napján benyújtott keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest az 1997. évi Gt. 121. §-a és 171. § (3) bekezdése alapján 1.300.000,- Ft jegyzett, de be nem fizetett tőke, annak 2002. március 20. napjától a kifizetés napjáig számított késedelmi kamata és perköltség megfizetésére.

Arra hivatkozott, hogy a térítésmentes átadás nem mentesít az üzletrészt terhelő befizetési kötelezettség alól. Az 1997. évi Gt. 127. §-a szerint a cégbejegyzéstől számított egy éven belül valamennyi betétet be kell fizetni. Ez a kötelezettség az üzletrész mindenkor tulajdonosát terheli, aki annak 2002. március 20. napjáig tehetett volna határidőben leget. Erre tekintettel ettől az időponttól kezdve a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerint késedelmi kamat jár.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Egyrészt arra hivatkozott, hogy 2002. július 2-án nem az alperes, hanem maga a felperes szerezte meg a bt. üzletrésztét. Erre tekintettel az üzletrészhez kapcsolódó törzstőke befizetési kötelezettség az alperest nem terheli. Az alperes térítésmentesen szerezte meg az üzletrészt, amely ingyenes jogügylet, így a felperes követelése a Ptk. 579. §-ába ütközik.

Az elsőfokú bíróság a 2008. június 11. napján kelt 10.G.40.021/2008/3. számú ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az államnak 78.000,- Ft eljárási illetékből álló perköltséget, míg az alperesnek ugyanezen időn belül 78.000,- Ft ügyvédi munkadíjat, amely 13.000,- Ft áfá-t tartalmaz.

Határozata indokolásában rögzítette, hogy a felek jogviszonyára az 1997. évi Gt. szabályai vonatkoznak, amely kógens jogszabály volt. A jogalkotó eltérést nem engedően rendezte a társaság külső és belső jogviszonyait, meghatározva, hogy mely esetekben mit kell vagy nem kell tennie a társaságnak, illetve a tagoknak. Jelen esetben a 144. § szerint a felperesi gazdasági társaság dönthetett úgy - amit meg is tett -, hogy az árverés eredménytelensége után az üzletrészt a megmaradó tagnak térítésmentesen átadja. E jogszabályi rendelkezés nem tartalmaz arra vonatkozó előírást, hogy ebben az esetben az üzletrész vételárát vagy hiányzó részét be kellene fizetni a tagnak. A jogszabály kógenciájából következően pedig, ha ezt lett volna a jogalkotó szándéka, ezt kifejezetten ki is mondja. Az elsőfokú

bíróság álláspontja szerint, amennyiben kár érte a gazdasági társaságot azáltal, hogy nem került befizetésre az üzletrész különbözet, ezt az 1997. évi Gt. 13. §-a alapján a volt taggal szemben, kártérítési eljárás keretében érvényesíthetné. Kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy a fenti értelmezést támasztja alá a 148. § (2) bekezdése is, amely szerint, ha árverés során kerül az üzletrész értékesítésre, az első árverés során az üzletrész a törzsbetét társasági szerződésben meghatározott értékének kétharmadát el nem érő árnál kevesebért nem adható el, ha azonban az első árverés meghiúsul az többször is megismételhető, és a megismételt árverés során az üzletrész alacsonyabb áron is eladható, de a társaság követelésénél alacsonyabb áron nem értékesíthető. Ez azt jelenti, hogy miután a társaság követelése 1.300.000,- Ft volt, ez egyben a minimálkövetelés is lenne, amely ténylegesen viszont a volt tag részéről befizetésre került. Ugyanakkor nem tartalmaz az 1997. évi Gt. arra vonatkozóan rendelkezést, hogy ha a minimálkövetelés kell árverésen a vételárhoz, ez esetben az árverési vevőnek plusz fizetési kötelezettsége keletkezne.

Az ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását és a keresetnek helyt adó ítélet hozatalát kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban abból helytelen jogi következtetést vont le. Hivatkozott az 1997. évi Gt. 121. § (1) bekezdésére, valamint 127. §-ára, amelyek szerint a tag kötelezettsége a társasággal szemben csak a törzsbetét szolgáltatására terjed ki, és a cégbejegyzéstől számított egy éven belül valamennyi betétet be kell fizetni. A 129. § pedig akként rendelkezik, hogy a tagok nem mentesíthetők a befizetés alól. A 138. § (1) bekezdése értelmében az üzletrész átruházása esetén az átruházónak a tagsági jogviszonyból eredő jogai és kötelezettségei az üzletrész megszerzőjére szállnak át. A tag fizetési kötelezettsége nem az átadáshoz mint tulajdonszerzéshez kapcsolódó ellenérték fizetési kötelezettség, mivel az átadás térítésmentes volt, hanem az üzletrész mindenkori tulajdonosát terhelő kötelezettség. Semmi nem alapoZHatja meg, hogy a tag a pénzbeli hozzájárulás megfizetésére vonatkozó kötelezettsége alól mentesüljön.

Fellebbezését a másodfokú tárgyaláson annyiban egészítette ki, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a térítésmentes átadásról rendelkező taggyűlési határozatot jogszerűnek minősítette, mert az 1997. évi Gt. 144. § (3) bekezdése a térítésmentes átadásra csak a 144. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott esetben ad lehetőséget, ez pedig a tag jogutód nélküli megszűnése. Erre tekintettel a határozat jogszabálysértő volt, ezáltal érvénytelen is, de azt bíróság előtt nem támadták meg. A cégbíróság a változást a cégjegyzéken átvezette, ezért az alperes fizetési kötelezettsége fennáll.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban az abból levont jogi következtetése megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg ítéletében, hogy a felek jogviszonyára az 1997. évi Gt. szabályai vonatkoznak, melynek 9. § (1) bekezdése akként rendelkezett, hogy a tagok (részvényesek) a törvény rendelkezéseitől akkor térhetnek el, ha ezt a törvény megengedi.

Az 1997. évi Gt. 144. §-a eltérést nem engedő módon szabályozta az üzletrész magához vonására és a magához vont üzletrész további jogi sorsára vonatkozó rendelkezéseket. Helytálló ezért az elsőfokú bíróságnak a törvény kógcenciájára vonatkozó megállapítása is e körben.

Alappal hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra, hogy a taggyűlés 1/2002. (XI.12.) számú határozata - amellyel a volt tag üzletrészét az alperesnek térítésmentesen átadta - jogszabálysértő volt.

A 144. § (1) bekezdése szerint a társaság az üzletrészt magához vonja

a) a tagsági jogviszony 13. § szerinti megszűnése, illetve a tag bírósági kizárása esetében az árverés lebonyolítása érdekében, vagy

b) a tag jogutód nélküli megszűnése esetében.

A (3) bekezdés értelmében az (1) bekezdés b) pontja esetében az üzletrészt be lehet vonni akkor is, ha a bevonást a társasági szerződés nem teszi lehetővé. A társaság úgyis határozhat, hogy az üzletrészt a tagoknak - törzsbetéteik arányában - térítés nélkül át kell adni.

A jogszabály fenti megfogalmazásából egyértelműen megállapítható, hogy a társaság csak abban az esetben dönthetett volna jogszerűen az üzletrésznek az alperes részére történő térítésmentes átadásáról, ha a bt. jogutód nélkül szűnt volna meg.

Tény azonban az is, hogy a taggyűlési határozatot az 1997. évi Gt. 47. § (3) bekezdésében írt jogvesztő határidő alatt bíróság előtt nem támadták meg. A társaság ettől az időponttól kezdve egyszemélyes társaságként működik, a cégbíróság a tagváltozást a cégjegyzéken átvezette, egyedüli tagként a hatályos cégbírvonat szerint az alperes szerepel a cégnyilvántartásban.

A Legfelsőbb Bíróság az EBH 2001/435. számú Elvi határozatában - bár még az 1988. évi VI. törvény kapcsán, de jelen ügyben is irányadó módon - úgy foglalt állást, hogy a gazdasági társaság taggyűlési határozatai, tagi döntései esetében a Ptk.-nak a semmisségre vonatkozó szabályai nem érvényesülhetnek, hanem a külön törvény rendelkezéseit kell irányadónak tekinteni.

Kifejtette, hogy a taggyűlési határozat érvénytelenségét csak abban a perben eljáró bíróság állapíthatja meg, amelyik előtt a Gt. vonatkozó szabályai szerint benyújtott keresetben kérték a taggyűlési határozat felülvizsgálatát. A Ptk. 234. § (1) bekezdése ugyanakkor úgy rendelkezik, hogy a semmis szerződés érvénytelenségére - ha a törvény kivételt nem tesz - bárki határidő nélkül hivatkozhat, és a semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség. A gazdasági társaság taggyűlési határozatai esetében azonban a Ptk. 234. § (1) bekezdésében írtak nem érvényesülhetnek, e vonatkozásban ugyanis külön törvény, a Gt. rendelkezéseit kell irányadónak tekinteni.

Az 1997. évi Gt. - hasonlóan az 1988. évi VI. törvényhez - speciális rendelkezéseket tartalmazott a gazdasági társaság határozatainak bírósági felülvizsgálatára. Szintén az 1988. évi Gt.-vel azonosan a 9. § (2) bekezdésében úgy rendelkezett, hogy a gazdasági társaságoknak és tagjaiknak (részvényeseinek) a Gt.-ben nem szabályozott vagyoni és személyi viszonyaira a Polgári Törvénykönyv rendelkezései alkalmazandók. Ezért a Gt. speciális előírásai kizárják a Ptk. 234. § (1) bekezdésének alkalmazását.

A fentiekből következik, hogy jelen a perben ezt a taggyűlési határozatot érvényesnek kell tekinteni és a kereset elbírálása körében annak tartalmát, az abban írt térítésmentességet kellett értelmezni az 1997. évi Gt. 9. § (2) bekezdése szerint e körben alkalmazandó Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján.

Eszerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára, és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

Rámutat a másodfokú bíróság, hogy az 1997. évi Gt. e rendelkezéseivel kapcsolatos joggyakorlat, illetve a jogalkotó szándéka az értelmezést nem segíthette, hiszen jelen esettel, amikor a tagsági jogviszony a teljes törzsbetét befizetését megelőzően, illetve éppen ezért szűnik meg, a jogalkotó nem számolt, illetve nem számolhatott annak ellenére, hogy elvben nem zárható ki annak a lehetősége sem, hogy a tag jogutód nélküli megszűnésére a törzsbetét teljes befizetését megelőzően is sor kerülhetett.

A határozat tartalmának értelmezését illetően a Fővárosi Ítéltábla a felperesi álláspontot osztotta. A térítésmentesség az üzletrész vételárának megfizetése alóli mentességgént minősíthető csupán a másodfokú bíróság álláspontja szerint is, azt nem lehet olyan kiterjesztő módon értelmezni, hogy ez mentesítené az üzletrész megszerzőjét az üzletrészt terhelő kötelezettségek teljesítése, jelen esetben a törzstőke második részletének befizetése alól.

Helytállóan hivatkozott a felperes a fellebbezésében az 1997. évi Gt. 138. § (1) bekezdésére, arra, hogy az üzletrész átruházása esetén az átruházónak a tagsági jogviszonyból eredő jogai és kötelezettségei az üzletrész megszerzőjére szállnak át, illetve a 129. § azon előírására, hogy a tagok nem mentesíthetők a befizetés alól.

Az üzletrész társaság általi magához vonása az üzletrész feletti rendelkezési jog időleges megszerzésének sajátos esete, azt a társaság köteles meghatározott módon és feltételekkel értékesíteni, átruházni.

Ha ez nem jár sikerrel, akkor más módon, pl. bevonással köteles olyan intézkedést hozni, ami végső soron ugyancsak a társaság rendelkezési joga alóli kikerülést szolgálja. Ezért nem helytálló az az alperesi védekezés, hogy az üzletrészt a felperes szerezte meg elsőként, ezért nem terhelné az alperest a befizetési kötelezettség.

Az alperesnek ezért az általa - térítésmentesen - megszerzett 2.600.000,- Ft névértékű üzletrészt terhelő 1.300.000,- Ft hátralékos befizetést teljesítenie kell az 1997. évi Gt. 129. §-a alapján.

A késedelembeesés, azaz a kamatfizetés kezdő időpontja nem lehet korábbi, mint az üzletrész megszerzése, ezért a keresettől eltérően a másodfokú bíróság ezen időponttól kezdve kötelezte az alperest a 2002. évi XXXVI. törvénnyel megállapított Ptk. 301/A. § (2) bekezdésének megfelelő mértékű, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű késedelmi kamatának megfizetésére a tőkeösszeg után.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően megváltoztatta.

A fellebbezés eredményes volt, ezért a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a másodfokú bíróság a peresztes alperest a felperes javára az ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú perköltség megfizetésére, valamint a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték megfizetésére az állam javára.

A felperes részére megítélt ügyvédi munkadíj mértékét mérlegeléssel állapította meg a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján azzal, hogy az az általános forgalmi adót tartalmazza.

Budapest, 2009. év március hó 26. napján

. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró

Dr. Kurucz Zsuzsánna sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő